VI. évfolyam. 1887 — 47. szám — Turócz-Szt.-Márton, november 20.

Felvidéki Hirado.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herczeg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ő királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztályának közlönye.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . 3 frt — kr.
Fél évre . . . 1 „ 50 „
Negyed évre . . . 80 „

Felelős szerkesztők
VÖRÖS FERENCZ és NAGY ISTVÁN.
A lap szellemi részét illető közleményeket kérjük Turócz-Szt-Mártonba küldeni
Megjelenik minden vasárnap.

Hivatalos hirdetések díja:
100 szóig 2 frt., ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

A tót árvák.

Vannak emberek, kik egyes események, dolgok felett, tekintet nélkül azoknak jó vagy rossz oldalára, csupán e l v b ő l törnek pálczát.

Bizonyára az ilyen emberek közé kell sorolnunk a tót nemzetiségiek azon néhányát, kik azon alkalomból, hogy az apátlan, anyátlan trencséni árvákat az emberiség s a társadalomnak megmentendő, levitték az Alföldre, tele kiabálják Kárpátoktól Adriáig az országot s bőszült felgerjedésükben a külföld előtt mint a legbarbárabb népet mutatnak be bennünket.

Ha csak arról lenne szó, hogy milyen véleményben van néhány nemzetiségi izgató a letelepitésről, könynyen napirendre térhetnénk a már megszokott s unalmas banda-handák felett; de itt az a czél, hogy a tót nép érdekében meginditott s valóban a legszebb emberbaráti törekvések meghiúsuljanak.

Ha még egészen tót szempontból fogjuk is fel a dolgot, a jobb érzés azt parancsolja, hogy ne hagyjuk embertársainkat elveszni.

Mindenki ismeri a trencséni nép szegény voltát, mindenki tudja, hogy az az apátlan, anyátlan árva napról-napra él s nincs aki egy falat kenyeret nyujtson neki, hogy éhségét csillapitsa; nincs aki egy ruhadarabot adjon neki, hogy didergő testét betakarja.

A tót testvérek könyöradományokat gyüjtenek, hogy palotát épitsenek, hol hiú ábrándjaiknak s egyéni érdekeiknek áldozzanak; könyöradományokat gyüjtenek, hogy az általuk elbóditott ifjuság szivében szitsák azt a tüzet, mely, ha lángot vetne, testvérnek testvér ellen kellene törnie. A tót nemzetiségi sajtó ezeknek ügyét szolgálja, csak ezek részére van segélye, de a szegény trencséni árvák szavát, kik mezteleníil kiabálnak alamizsnáért, nem hallja a tót testvér, ezek részére nincs egy ütött-kopott gunyhója, nincs egy fillére, azok miatta akár ne is legyenek, hisz nem csinálnak politikát.

A magyar testvér megszánja a szegény tót gyermekeket, feléltözteti a ruhátlant, jól tartja az éhezőt, keblére öleli s ott melengeti. De a testvér most, ki előbb nem hallotta a segélykiáltást, rablót, gyilkost kiált s barbárnak nevezi azt, ki megszánta a szegényt.

Ez a kép tárul elénk, valahányszor a nemzetiségiek kifakadásait halljuk s azon gondolkodunk: van-e ezekben az emberekben érzés, hogy inkább a nyomornak vetnék oda testvéreiket, hogy sem a magyarok kezében lássák!?

A gyülölködés, a magyarok iránt való oktalan gyülölködés diktálja ama szenvedélyes szemrehányásokat s az vakitja el őket annyira, hogy nem látják azt a jó tettet, mely e cselekedetben nyilvánul.

Mi meg vagyunk győződve, hogy a tót nép összessége nem osztozik a nemzetiségiek ok nélkül való felháborodásában, hanem hálás szivvel fogadja ezen emberbaráti gondoskodást, mely annyi szegény árvát juttatott biztos otthonba.

Törődjenek a nemzetiségiek a tót néppel többet, karolják fel szegénységében, adjanak neki útmutatást, hogy előbbre haladhasson iparában, gazdaságában. De mig egyedüli gondjuk a magyarok iránt való gyülölet szitása, mig lapjaik Oroszországot dicsőitik Magyarország rovására, mig nem emlékednek azon álláspontra, hogy a közös haza érdekében önzetlenül munkálkodjanak: nem ismerjük el illetékeseknek arra, hogy annak a népnek nevében beszéljenek, mely nem ért velük egyet s mely népnek nem is segitik elő javát.

Hisszük, hogy azon nemeslelkű emberek, kik a tót árvák ügyében eddig is fáradoztak, nem térnek vissza a megkezdett útról, hanem bátran haladnak előre s nem hagyják a szegényeket nyomorban.

Valcsa, 1887. évi november hó 13-án.

Ma ünnepelte a valcsai egyház parochialis tennállásának 100 éves évfordulóját. Ezen röm. kath. egyház keletkezési ideje IV. Béla idejében, 1252-ik évben veszi kezdetét, ekkor »Terra Volcoa« név alatt, mint telep a szt. péteri plébánia filialisát képezte, később mint ilyen a znióváraljai plébániához lett csatolva. 1787-ik évben pedig önálló parochiává emeltetett, mely időtájban József császár a szt. Pálról nevezett szerzetesek rendjét oszlatta fel, s ezen feloszlatott szerzetes rend egy kiváló tagja, Istvánfy Imre, lett a felállított plébánia első lelkésze.

A nevezett lelkész évek hosszú során át nemcsak derék lelki pásztora, hanem valóságos mecenása volt egyházának.

A templom felszerelése és díszitése saját jövedelmének legnagyobb részét felemésztette, s mint ügyes festőnek lett neve — a templom mennyezetének befestésénél — mai napig emlékezetessé.

A mostani plébános, Fukasz József, első elődjének Istvánfy Imrének nyomdokain haladva, rövid itt léte óta serényen buzgólkodik emlékezetes elődjének tevékenysége terén, hogy őt messze túlszárnyalhassa; fötörekvése lévén egyszersmind, hogy szép egyházi hivatását mentől méltóbban és sikeresebben tölthesse be.

Az isteni tisztelethez, a nagyszámú hivőkön kivül, a kegyuraság képviseletében a znióváraljai m.kir. egyetemalapitvány tisztikara is megjelent. Az ünnepély ájtatos komolyságát emelte továbbá Uhlyarik János szt. péteri rom. kath. lelkész egyházi szónoklata, s ezen parochiára vonatkozó egyháztörténeti adatok elősorolása.

Az egyszerü, de emlékezetes falusi ünnepély zárkövét képezte a helybeli plébános úrnál történt barátságos összejövetel, ki épügy hivatása terén, mint vendégszeretet tekintetében méltó elismerést érdemel.

Kereskedelmi muzeum.

(Vége.)

Következnek azután elegáns ruházati czikkei a legfinomabb angol czilindertől, a zsebre dugható meleg utazó-sapkáig; tiszta angol szövetű, kifogástalan szabásu öltözetek,

---

TÁRCZA.

A népköltésről.

— Irta: Révész Lajos. —

Talán különösnek fog tetszeni, hogy a népköltésről szóló értekezésem elején a mesés hajdankor népeinek temetkezési módját hozom szóba. De szóba hozom azért, mert ebben látom legrégibb bizonyságát az emberiség szellemi ébredésének, a képzelet létezésének, mely nélkül költészet nem teremthető.

Igen, a régiek temetkezési módja, helyesebben már ama tény, hogy halottaikat eltemették, első és kétségtelen tanúság az emberinem képzelő tehetségének létezése mellett. Mielőtt a természet tüneményei elmélkedésre ösztönözték volna, már ki volt az emberben fejlődve a halottak iránti mélységes tisztelet. És e tiszteletből fejlett szertartások a népköltés első eredményei.

Hogyan jutottak ama megállapodásra, hogy a halál nem az élet vége, hanem csak átváltozása? ki tudná megmondani?

A legrégibb hindu, latin és görög iratok bizonysága szerint, mielőtt az Isten létéről tudott volna, a lélek halhatatlanságában már hitt az emberiség.

Nem volt e hittel összekötve sem az úgynevezett lélekvándorlás, sem a mai értelemben vett mennyország fogalma; mindkettő későbbi korok találmánya ez. Egyszerüen csak azt képzelték, hogy az ember nemesebb része, a lélek, a testi élet megszüntével nem lesz semmivé, hanem az emberek közelében, a föld alatt, folytatja életét; még pedig nem külön válva a testtől, melylyel született, hanem együtt ezzel . . . És ez a képzelt, ez a k ö l t ö t t, ez a naiv hit vezette az emberiséget a temetkezés szertartására.

És nem költészet-e az már igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! a halhatatlan lélekkel a tőle elválhatlan testet is közös sirba zárni? Nincs-e költészet ama jelenetben, mikor a homályos hajdankor egyszerü embere az elköltözött sirjánál háromszor hangoztatta annak életében viselt nevét; mindannyiszor utána téve: élj boldogul s legyen neked könnyü a föld? Avvagy nem költői gondolat-e az — a hazaszeretet első csirája, — hogy »az élő lélek oda van bilincselve azon földhöz, melyben a test nyugszik«?

Valóban, az emberi lélek első költői lendülete volt az, mely a temetkezések szükségességére vezette az őskori népet!

Azt hitték ugyanis, hogy amely lélek-nek sirja nincs, annak nincs otthona, nincs az élet küzdelmei után nyugodalma, pihenése.

Ebből az ősrégi hitből, ebből az özönviz előtti korból maradt a mai emberre ama szokás, hogy a sirkövekre felirják; itt nyugszik ez, vagy az! Holott e kifejezésnek ma nincs értelme, amikor a keresztyén hitelvek tanitása szerint a test por- és hamuvá, a lélek pedig — érdeme szerint — vagy a mennyország gyönyöreinek részesévé, vagy a poklok örök kinjának tárgyává lesz.

Akkor azonban még e kifejezés azt jelentette a nép költői hite szerint, hogy a sir valóban nyugvó helye az élet terhei alatt kifáradt léleknek.

E felfogás aztán akaratlanul is rávezette az emberiséget arra, hogy az el nem temetett lélek örökösen bolyongani kénytelen lidérc, vagy kisértet alakjában. S csodae, ha az igy örök gyötrelemre kényszeritett lélek boszút állott azokon, akik nem részesitették testét a temetés kivánatos szertartásában?

Igen, boszút állott, szörnyü boszút! Ijesztgette őket holdas éjeken; pusztitotta vetéseiket; betegséget bocsátott rájuk; mint egy figyelmeztetésül, hogy vétkes mulasztásukat tegyék jóvá.

Ime, az első babona a hazajáró kisértetek babonája!

És ebből keletkezett az őskori ember ama felfogása, mely szerint kevésbbé félt a halától, mint attól, hogy nem fog eltemettetni.

Csakis ezeket tudva, lesz világos előttünk az őkori községi államok ama törvénye, mely a nagy bünösöket úgy velte legsúlyosabban büntethetni, hogy megtagadta tőlük a temetés szertartását. Csakis ezeket tudva, érthetjük meg az áthenaei népet, mely Xenophon iratai szerint irgalom nélkül kivégeztette ama hadvezéreket, kik egy győzelmes tengeri ütközet után, hogy a keletkezett viharban hajóikat a felesleges tehertől megszabaditsák, az elesettek holttesteit a tenger hullámaiba eresztették.

Valóban, az őskori ember durva barbarságának tarthatnók e tényt, ha nem tudnók, hogy milyen erős és sajátságos hite volt a lélek örök életéről.

És amint a nép képzelő tehetsége, első költői lendülete, ezen hitet megalkotta, természetszerüleg fejlett ebből ama szertartások sorozata, melyek együtt a halál cultusát képezték s melyek egészen a kereszténység megszilárdulásáig tartottak.

Az ősember a halottakat szent lényekül tisztelte; nyelve minden hizelgő kifejezését felhasználta megszólításuk alkalmával; s valóban, a sirban nyugvó ő s ö k v o l t a k a z e l s ő i s t e n e k, kiket az emberiség imádással tisztelt meg; a s í r o k v o l t a k a z e l s ő t e m p l o m o k, hol az utódok benső áhitattal fohászkodtak őseik szellemé-hez. »Könyörülj rajtam — igy imádkozott Elektra — atyja szellemére — könyörülj rajtam, és Oresztesz fiváremen! Halld meg késéseimet oh atyám! Hallgasd meg kéréseimet és adj nekem sokkal tisztább szivet, mint amilyen anyámé . . .!«

Sőt nemcsak a saját elöde volt szent az ősember előtt, hanem valahányszor az utas egy sirra akadt, megállott előtte s könyörgött: »Alvilági isten, légy nekem kegyelmes!«

Azonban a temetés szertartásával még nem volt megtéve minden; mert az ősi-hit szerint az örökké élő lélek épen úgy megkivánta a táplálékot, mint a testben is élő ember. Megkivánta, hogy bizonyos időközben, bizonyos szertartások mellett, tejből, rizsből s állatok húsából álló áldozatot nyujtsanak neki.

S ha ezt tenni elmulasztották az utódok, épen úgy magukra haragitották őseik lelkeit, mint ha temetetlen hagyták volna. S valamint a halott, kit elhanyagoltak, gonosz lénynyé vált, épen úgy lett abból, akit tisztelték, örködő istenség; a család, a ház védő istene, kinek tiszteletére minden ház

melyek mérték után készülnek; finom sétabotok, esernyők, takarók, uti ruhák, angol keztyűk, vadász-öltö etek, stb. oly kivitelben, mint az a fővárosban csak Váradynál található.

Érdekes csoportot képez a vasipari szakaszban Svadló Ferencz ismert fővárosi mű- és épitő lakatos alsó erdősor 3. szám alatti gyárának kiállitása. E csoportból mindenekelőtt felemlitendő Blazicek és Brecska féle elismert töltő-kályhája, mely e téren a legjobbnak mondható. A fővárosi mérnöki hivatal e rendszerrel két hóig tartó kisérletet tett s 135 kőszénnel és kokszszal eszközölt fűtési próba után megállapitotta, hogy ez a rendszer a legjobb és szerkezet tekintetében páratlan. E kisérletnek az volt az eredménye, hogy e kályhákból, — melyek minden nagyságban és árban, szellőző készülékkel vagy a nélkül, valamint légfűtésre is kaphatók — aránylag rövid idő alatt több mint 6000 darabot adtak el s ugy a főváros mint a vidéken számos nagy középületet és bérházat szereltek fel vele. Svadlónak szabadalmazott Stauber-féle kéménytoldaléka szintén nagy érdeklődés tárgyát képezi. E kéménytoldalék, melyet az orsz. iparegyesület szakbizottsága 3 év előtt megvizsgált és kitünőnek talált, a kürtőben állandó léghuzamot biztosit, megakadályozza a füst visszaverődését még a legnagyobb viharban is s e mellett a legjobb szellőző szerkezetet képezi. Alkalmazható bármely régi kéményre és ára aránylag csekély, minélfogva nagy kedveltségnek örvend. Svadlónak zajtalan, önmagukat felhuzó zárredőnyei hullámos aczélbádogból, különösen a fővárosi kereskedővilág előtt sokkal kedveltebbek és ismeretesebbek, semhogy ezekről külön szólani szükséges volna. Az épület és műlakatos szakmába vágó mindennemű munkákban pedig elismert tekintély, kinek gyára a legversenyképesebbek közé tartozik, Svadló úr szivesen ad minden szakmájába vágó ügyben bárkinek bővebb felvilágositást.

A Schlik-féle gépgyár és vasöntő részvénytársaság egyike azon hazai ipartelepeknek, a melyekre minden magyar büszke lehet, mert e gyár a magyar iparnak még a külföld előtt is tiszteletet szerez. E nagy gyáriipari telep, sokoldaluságánál fogva a keresk. muzeumnak több osztályában szerepel. Az egyik oldalon bronzöntő műhelyének gyönyörű müvei vannak kiállitva, s másik oldalon nagyszabásu építészeti vasszerkezeteinek egyes részei láthatók, melyek különben a kiállitási iparcsarnokban, melyet szintén e gyár készitett és állitott fel, a legnagyobb méretekben és legméltóbban vannak bemutatva. Majd rácsozatok, mintaszerű istálló berendezések, épitészeti és diszités horgonymunkák és a miben e gyár az országban egyedül áll, gazdasági gépek következnek mintaszerű szerkezetben és kivitelben. Jelenleg a takarmány készitő gépek és a hires Schlick-féle egy- és többvasu ekék kötik le különösen a muzeumot látogató gazdák figyelmét. Szecska-, répavágó és zúzó gépei, kukoricza-morzsolói, csöves tengeri-darálói a legkisebbtől a legnagyobbig s a legkülönfélébb árakban sorakoznak a megelőző tárgyakhoz s ekéi, melyek már vagy 30 versenyen első dijat nyertek, itt is méltó érdeklődést keltenek. E gyár készitményeiről különben a gazdagon illusztrált árjegyzék ad bővebb felvilágositást.

A bőripari csoportban Schmidt Adolf és társa kerepesi ut 64. sz. a., m. kir. szab bőrgyárának készitményei kötik le figyelmünket. E gyár, mely egyike hazánk legnagyobb ipartelepeinek, nemcsak idehaza, hanem egész Európában ismeretes. Budapesten kivül Nagy-Bossányban, továbbá Bécsben és Münchenben is kiterjedt gyárakkal bir. E czég az egyedüli az országban, mely a bőrt cserhéjjal cserzi, a mi annak sokkal nagyobb tartósságot, szilárdságot és ruganyosságot kölcsönöz, mint a fenyőhéj, melyet a többi gyárak használnak. A gyár hadfelszereléssel is foglalkozik. Nagy sulyt fektet továbbá a gépszij-gyártásra és e tekintetben valóban kitünőt produkál. Gépszijait a legjobb sinbőrből késziti, még pedig egyenlitve, ragasztva, nyomva, varva és szegecselve a legolcsóbtól a legjobb minőségig, mire nézve a gyár árjegyzéke bővebb felvilágositást nyujt. Gazdáink gőzcséplőgép-szijaiknak szükségleteit leginkább e gyárból fedezik, mely az ugynevezett blank bőr előállitására is nagy sulyt és gondot fordit.

Az élelmi czikkek osztályában messze kimagaslik egy tetszetős piramis, a melyen Szalády Antal jóhirű pótkávégyárának készitményei vannak kiállitva. Szalády, aki mai napig az egyedüli számbavehető pótkávégyáros hazánkban, a legutóbb Erdélyben megtartott deési iparkiállitáson kitünő elsőrendű gyártmányáért az arany diszoklevelet nyerte el. Soha birálóbizottság itélete igazságosabb nem volt, mert eltekintve attól, hogy Szaládynak köszönhető a pótkávégyártás bevezetése Magyarországon, gyártmányai a legtekintélyesebb szakértők és orvosok nyilatkozatai szerint ma a legjobbak és a legegészségesebbek. Szalády nem követi mások példáját, kik nagyhangu hirdetésekkel és amerikai reklamokkal igyekszenek vevőket szerezni, mert nagyszámu vevőit kizárólag kitünő gyártmányának köszönheti »Hungária« gyógykávéját mindazok előszeretettel fogyasztják, kiknek az izgató mokka árt, mert e kávé kitünő táperővel bir s csersavtartalmánál fogva minden gyomorbaj és a gyomortól eredő bajoknál biztos és állandó javulást eredményez. Szalády pótkávéja pedig ugy zamatjánál mint tiszta alkatrészeinél fogva felülmúl minden más pótkávét s a mi fő, mindig friss minőségben állittatik elő és küldetik szét.

A hangszeriparban kétségtelenül a legelső helyek egyikét foglalja el Schunda V. J. cs. és kir. udvari szállitó (magyar-utcza 26. sz.) gyüjteményes csoportja. Ki vannak ott állitva mindenféle réz és fafuvó vonó és ütőhangszerei, továbbá hires sé vált, gyönyörű hangu, felülmulhatatlan pedálczimbalmai, melyeken több izben játszanak a muzeumot látogató közönség előtt. Schunda, a pedálcimbalom feltalálója, elévülhetetlen érdemeket szerzett magának nemcsak azáltal, hogy e hangszert ugy a főuri szalonokban, mint a polgár házában itthon, sőt a külföldön is ismertté és kedveltté tette, hanem azáltal is, mert mintaszerü gyára diszére válik a magyar iparnak. Ez iparág terén szerzett érdemeit nemcsak számos kiállitás, köztük a párisi, bécsi és budapesti ismerte el elsőrendű kitüntetésekkel, hanem ő felsége a király is, ki, miutan már korábban a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki, az 1885. évi orsz. kiállitás alkalmából legmagasabb elismerését nyilvánitotta. Schunda most késziti a kétezredik pedálczimbalmot, melynek befejezését megünnepli még pedig nagyszabásu czimbalomhangversenynyel, bankettel stb. melyre számos előkelő vendég lesz hivatalos. Ez alkalommal egy röpirat a czimbalom történetéről és két érdekes füzet jelenik meg, melyek czimbalom-átiratokat tartalmaznak és ugy bel mint külföldön elismert czimbalomiskolájának ugyszólván folytatását és kiegészitését fogják képezni. Előrelátható, hogy Schunda ez alkalommal megérdemlett ovácziókban fog részesülni, de a legnagyobb elismerés mégis csak a sikerben rejlik, melyet a hangszergyártás terén felmutatni képes. Schunda pedálczimbalmaiból igen nagy a kivitel külföldre is, hol az általa kiadott iskola szerint tanulnak.

A jobb folyósó végén van Wünsch Róbert ismert cement-technikus és betonmunkálati vállalkozó epreskert-utcza 27. sz. a. gyárának csoportja. Itt láthatók minden nagyságu elpusztithatlan cementcsövek, cementlapok csinosan márványozva és szép mintákkal, melyeket nagy előszeretettel használnak ujabb épitkezéseinknél. Az e czég által készitett betonirozási munkálatok melyek közül néhánynak a rajza a csoportnál látható, továbbá szabadalmazott salakbetonboltozatai, melylyel a budapesti m. kir. honvédségi Ludovica akadémia nagyszabásu uj istállói és a kassai tüzérségi laktanya istállói boltozva vannak és mely fölött ő felsége a Ludoviceumban legutóbb történt látogatása alkalmával nagy dicsérettel nyilatkozott, oly speczialitások, melyek a szakemberek teljes elismerését vivták ki. Ez istálló boltozatoknál egyébb nagy és számos előnyei mellett az az érdekes, hogy e czélszerű és szilárd szerkezet csaknem ugyan azon árban állitható elő mint a kezdetleges faszerkezet. E czég a fővároson kivül Kassán, Kolozsvárott, Miskolczon, Eperjesen, Nagy-Kikindán, Nagy-Szombaton, Trencsénben, Teplitzben, Diósgyőrött, Zimonyban, Sopronban stb. összesen mintegy 60.000 méter betoncsatornát rakott le. Wünsch úr szivesen ad ily munkálatokra nézve bővebb felvilágositást.

Wünsch Róbert csoportjának szomszédságában van Walser Ferencz előkelő fővárosi gép- és tűzoltószerek gyárának, harang- és ércöntődéjének mintaszerü kiállitása. E cég egyike azoknak, melyek a magyar iparnak messze a haza határain tul is dicsőséget szereznek. Most készül ércöntőjében a bukaresti román metropolita megbizásából egy 200 mázsás történelmi nevezetességü harang. E gyár szerelte fel több hazai és külföldi tűzoltóságon kivül a konstantinápolyit és legutóbb a smirnait. A nemrég bezárt turini nemzetközi tűzoltó szerek kiállitásán Walser gépeit az ott kiállitott angol készitményekkel szemben is a legjobbaknak ismerték el, minek következtében számos helyről, többek közt az oportói (Portugal) tűzoltóság számára is nagyobb megrendelést kapott. Elsőrangu kiállitási érmeinek, diszokleveleinek és egyébb elismeréseinek száma annyi, hogy azok felsorolása e rövid szemlében lehetetlen. Az általa szállitott tűzoltósági felszerelések, gazdasági és tűzoltósági szivattyuk, felállitott szivattyutelepek és kutak, nagyszabásu vizművi és fürdőberendezések stb., mindmegannyi mintaszerü munkálatok. József főherczeg, kinek Walser udvari szállitója, egy a vidéki tűzoltóságok szervezéséről irt czikkében legmelegebben ajánlja Walser gyárat a felszerelések beszerzesére. A Walser-féle rendkivül czélszerü, ugynevezett fertőztelenitő szerkocsi beszerzését pedig a belügyminiszter az öszszes községeknél elrendelte. E gyár a keresk. muzeumnak Belgrádban felállitandó fióktelepén nagyobb csoporttal fog részt venni.

A muzeum csoportját végig tekintve nem mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy nagyon sok oly czikk hiányzik onnan, melyben a fogyasztás nálunk óriási és melyek némi akarattal és áldozattal nálunk is előallithatók volnának. Hogy csak egyet emlitsünk, fővárosunk egyik legelőkelőbb üzlete Kertész Tódor czég, melynek főnöke mindent elkövet a hazai ipar érdekében, mégis kénytelen legkeresetebb czikkeit a külföldről behozatni. Itt vannak például a karácsonyi czikkek, a legkülönfélébb csecsebecsék, karácsonyfadiszek száz meg száz féle változatban és kiállitásban, mulattató és tanulmányos, tréfás, vexáló türelemjátékok és egyéb játékszerek. Kertész a jó bártfai játéktárgyakat is tartja ugyan, de ezekkel nem képes fedezni a közönség nagy keresletét. Kertész Tódor árjegyzékében melyet bárkinek szivesen megküld egész halmaza található a hazánkban előállitott czélszerü és szép czikkeknek, de roppant nagy azon érdekesnél érdekesebb czikkek száma, melyek eddig hazánkban vagy éppen nem, vagy csak rendkivüli kis mértékben állittatnak elő. Különösen az ajándék és disz tárgyak és ezek közt az utánozhatlan keleti, kinai perzsiai, török stb. készitmények azok, melyek nagy keresletnek ötvendenek. Szóval az az óriási készlét mely Kertésznek Dorottya-utcza 1. sz. alatti üzletében a legkülönfélébb diszmü és müipari tárgyakból fel van halmozva, bevitelünknek rendkivül érdekes képét nyujtja. Iparosaink hozassák meg maguknak Kertész gazdag árjegyzékét, mely rájuk nézve csak tanulságos lehet.

HIREINK.

Árvából. A »T r s z t e n a i m a g y a r t á r s a s k ö r« f. hó 8-án tartott alakuló közgyülése nagy lelkesedés közt folyt le. Mintegy 40—45 tag jelent meg a városháza nagytermében, hol az értekezetet V a r s z é l y J á n o s kir. járásbiró nyitotta meg, fejtegetvén egy kaszinó-egyesületnek fontosságát az értelmiségre nézve. Beszéde végeztével a jelenvoltak közfelkiáltás által fejezték ki a kasszinó-egyesület megalakulását. Erre ad hoc elnökül Várszély János járásbiró és ad hoc jegyzőül dr. Kovalik János gymn. tanár megválasztatván, az alapszabályokat azonnal letárgyalták és megvitatás után elfogadták. Következett azután a tisztikar és a választmány kijelölése. Egyhangulag választattak meg mindannyian. Elnök lett: V á r s z é l y János kir. járásbiró, alelnök V i l c s e k Alfonz kir. aljárásbiró, titkár dr. K o v a l i k János, ügyész G y u r c s á k János ügyvéd, jegyző S c h v a r c z Emil szt. Ferenczrendi tag, ellenőr dr. Freud Ármin járási orvos, pénztáros P e r é n y i Ferencz gymn. tanár, háznagy K o t a n o v i c s Győző gymn. tanár, gazda R i h l i c h Alajos járásbirósági hivatalnok. Választmányi tagok: Pironcsák István r. k. lelkész, Muttnyánszky Jenő főszolgabiró, Jursza Aquilin szt. Ferenczrendi házfőnök, Vilcsek Jenő ügyvéd, Dortsák Gyula gymn. igazgató, Chovancsák Dávid gym. hittanár, Hikl József gymn. tanár, dr. Schein József ügyvéd. Választatott továbbá hazafias ünnepélyeket rendező bizottság, melynek elnökén Dortsák Gyulán kivül 11 tagja van. Ezután Gyurcsák János elnöklete alatt 4 tagu bizottság küldetett ki a bérlővel a szerződés megkötésére. E bizottság 8 nap mulva a választmánynak referál, mire a társaskör meg fog nyittatni.

T r s z t e n á n, f. hó 10-én megalakult a magyar dalegyesület, mely mi hamar életjelt is adott magáról, a mennyiben közreműködött a tanári testület 12-iki felolvasó estélyén. Amennyiben a daltársak buzgó dalkedvelők, ez egyesület működéséhez szép reményeket füzhetni.

---

középen oltár volt emelve, melyen az örök tűznek soha nem volt szabad kialudni.

Ez örök tűzben élt az ősnek védő lelke s valami isteni dolognak tartották azt. Hozzá imádkoztak egészségért, gazdagságért; kérték védelmét, mert azt hitték, hogy hatalmas.

Az őstűzhely istenitése egész cultus volt a rómaiaknál s görögöknél; részletesen kidolgozott szertartások szerint táplálták, hogy jótéteményeiben részesülhessenek; és a római jognak igen fontos részét képezi az, mely meghatározza, hogy kik vannak jogositva valamely házi tűzhely oltalmát, áldásos gondoskodását igénybe venni. A z ö s ö k l e l k e i t k é p z e l t é k e l ő s z ö r m i n d e n h a t ó k n a k.

Ime, Euripidesz »Alkesztisz« czimű tragődiájában, Alkesztisz, mielőtt férje üdvéért föláldozná életét, e szavakkal közeledik az őstűzhelyhez: »Oh istenség, e háznak ura, ez utolsó perczben meghajlom előtted és hozzád intézem imámat . . . Őrködjél gyermekeim felett, kiknek nem lesz többé anyjuk; adj fiamnak kedves hitvest s leányomnak derék férjet. Ne engedd, hogy idő előtt meghaljanak, mint én, hanem hogy a boldogság ölében hosszú életnek örvendjenek . . . !«

Igen, kétségtelen tény, hogy mielőtt az ősember Indrát, vagy Zeust felfogta s imádta volna, a halottat tartotta istenének s ahhoz imádhozott.

A halál volt ránézve az első csodálatos titok. Ez emelte gondolatát a láthatóról a láthatatlanra, a mulandóról az örökké valóra, az emberről az istenre.*

Ez inditotta meg először képzelő tehetsége működését s ez vezette őt ama tündér világba, melyet a költészet világának nevezünk.

Képzelő tehetsége által felmagasztalt állapotba jutva, hangja önkéntelen s öntudatlan kötött beszédre vált s rimbe csendült. Nem a mai értelemben vett rimbe, hanem az ősrégi költemények mindenikében feltalálható b e t ű- és g o n d o l a t r i m b e.

Kifejezéseik külső csinja által emelték gondolataik szépségét.

Egy-egy rövidebb mondatukban több szó ugyanazon betűvel, regéikben a hősök neve lehetőleg ugyanazon hanggal kezdődött; pl. a VIII. századbeli Hildebrand énekben a hősök nevei: Hildebrand, Hadubrand, Helibrand; a Nibelungenliede-ben: Gunther, Gernot, Giselher stb. Ez volt a betűrim.

A gondolatrím meg nem állott egyébből, mint hogy ugyanazon forgalmakat ismételve elmondták kétszer-háromszor is, másmás szavakkal. Szép példa erre a finnek nemzeti éposza, a Kalevala, melyet elejétől végig eféle gondolatrim ékesit. Igy kezdődik:

Hajt a lélek, nagy a kedvem,
Gondolatom unszol engem,
Fognom dalhoz, énekléshez,
Kezdenem a regéléshez,
Hadak sorát levezetnem,
Nemzedék-dalt énekelnem.
Számban a szók olvadoznak,
A mondatok omladoznak,
Nyelvem hegyén hullámzanak,
Fogaim közt rést keresnek . . .

(Folyt. köv.)

*Fustel de Coulanges: Az ókori község 1—27 k.

A trsztenai k. kath. gymnásium tanártestülete f. hó 12-én válogatott közönség jelenlétében felolvasó estélyt rendezett, mely dal- és zenerészekből, mutatványos előadásból és egy paed felolvasásból állott. A zenei részben dr. Kovalik János tanár, dr. Freud Ármin orvos és Török Géza urak működtek közre. A pár nap előtt alakult magyar dalegyesület az »Éji dal«-t énekelte. Hikl József tanár a physica és a vegytan köréből meritett és kisérletekkel ellátott igen érdekes előadást tartott a közönség élénk tetszése mellett. Dortsák Gyula igazgató befejezésül a »Házi nevelés föteendőiről« olvasott fel.

Trsztenán a kir. kath. gymnáziumi tanártestület kebelében franczia kör alakult az intézeti igazgató elnöklete alatt. A körnek nem tanár tagjai is vannak. Hetenként kétszer tartatik ülés. A kör franczia nyelvű tanára Csehély Adolf, gymn. rajztanár.

Thurdossinban Kunhegyi M. és társai 3 szinielőadást rendeztek szép sikerrel és nagy látogatottság mellett. A társulat ugyancsak 3 előadásra Trsztenára szándékozik átrándulni.

Trsztenán f. hó 11-én, Szt. Márton napján helyi vonatkozású egyházi ünnep tartatott. Száz és száz ajtatos hivő sereglett egybe ez alkalommal. A r. kath. templom szinig megtelt. Az ünnepi szónoklatot Potoczky Lajos szt. Ferenczrendi tag mondta. A plebánus loci az értelmiséget e nap vendégül hivta meg a lelkészlakra.

F. hó 14-ikén Trsztenán országos vásár tartatott, mely népes, nagyon látogatott volt. Felső-Árva népe a határos lengyel falvak lakossága és számos liptómegyebeli vett részt részint mint vevő, részint mint eladó. Az időjárás kemény volt. Csipős hideg vala s erős szél fujt egész napon át.

Szmrecsányi György ő t Árvamegye alispánját sulyos csapás érte. Apósa marsó- és jablonfalvi Marsovszky Móricz miksófalvi nagybirtokos, Trencsénmegye legtekintélyesebb vezérférfiainak egyike hosszabb szenvedés után e hó 12-én 67 éves korában meghalt. Az elhunyt végig küzdötte a szabadságharczot mint a guerilla csapatok egyik szervezője. A szabadságharcz lezajlása után, a halálos itélet elől emigrált s bejárta Franczia or szágot, Svajczot, Angolországot, Skandináviát és Németországot, hol végre Hamburgban első neje családjánál uj otthonra talált. A szabadságharcz előtt a vág beszterczei járás szolgabirája is volt s később, az amnesztia elnyerése után, 1861-ben Trencsénmegye alispánjává lett. A provizórium beáltával ez állásáról lemondott s azóta semminemű hivatalt nem fogadott el. Ez idő óta egész tevékenységét a megye érdekeinek előmozditására fordította. Elnöke lett a megyei szabadelvű pártnak, valamint a megyei gazdasági és erdészeti egyesületnek is. A közigazgatási és megyei bizottságoknak ő volt egyik legbefolyásosabb tagja; a pánszláv elemek elleni küzdelemben nagy szerepet játszott. A király 1885-ben királyi tanácsos czimmel tüntette ki. Holttestét e hó 16-án helyezték örök nyugalomra a mársófalvi családi sirboltban. A 2000 főre menő gyászmenetben részt vett Trencsén megye összes intelligentiája. Árvamegye a gyászoló család iránti kegyeletből küldöttségileg képviseltette magát. A küldöttségben részt vettek: Surina Károly megyei főjegyző, Meskó Dezső megyei ellenőr, Klinovszky Lénárd dr. aljegyző és Szmrecsányi György megyei levéltárnok. Képviselve voltak még Turócz és Liptómegyék is.

Vigyázatlanság következménye. A trsztenai vásárról egy fuvaros az ilyen alkalmakkor elmaradhatlan lelki állapotban hazafelé hajtatván a kocsi hátulján foglalt helyet. A mint a fuvaros a knyazsai hegyre ért, egy utána iramodó szekér oly szerencsétlenül érte a tengelyével a semmitsem sejtőt, hogy hasát átszurta. A szerencsétlen szörnyet halt.

Zólyomból. A törvényszéki elnök bucsuja. Majovszky Vilmos, a beszterczebányai törvényszék volt elnöke tiszteletére a törvényszék területén működő törvényszéki és járásbirák e hó 16-án bucsú bankettet rendeztek a »Rák« termében. A kitünően sikerült banketten a birákon kivül részt vettek számosan a köztiszteletben részesülő volt elnök számos tisztelői és barátai is. Az első felköszöntőt Visnyey Nándor törvényszéki biró mondta a biróság nevében. Majovszky szépen átgondolt szavakban köszönte meg biró társainak kitüntetését. Felköszöntőket mondtak Csipkay Károly alispán, Seyfried József törvényszéki biró stb. Turóczból az ünnepélyen résztvettek Fekete Miklós és Nemes János jbirák, Lehotzky István albiró.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szécsi Zsigmond Selmeczbányán az erdészeti akadémia tanára, a Ferencz József rend vitéze az erdőtanácsosi czimet nyerte érdemei elismeréseül. Kiváló becset ad e kitüntetésnek az, hogy a kitüntetett főként szakirodalmi munkásságával érdemelte ki e királyi kegyet.

A zsolnai dalegyesület f. hó 26-án Zsolnán, az »Úri Szálló« nagytermében, tánczvigalommal egybekötött, jótékonyczélú hangversenyt rendez. Műsora a következő: 1 A kápolna. Dal Kreutzertől. Énekli a dalegyesület. 2. Álom. Abrándi Oslisło J-től. Előadják Zahuménszky Mariska úrhölgy és Tittel Lajos úr. 3. Egyveleg magyar népdalokból. Énekli a dalegyesület. 4. A tavon Dal Mendelssohntól. Éneklik Flaszik Ágostonné úrnő, Poradovszky Kornél és Sperlágh Kornél úrhölgyek, Flaszik Ágoston és Reviczky Aurél urak. 5. Katonakar, Gounod »Faust« czimű operájából. Énekli a dalegyesület. Kezdete 7. órakor. Belépti díj: Személyjegy 1 forint. Családjegy 2 frt 50 kr. Fölülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtatványoz.

A rendezőség.

Felolvasó estély. A turócz-szt.-mártoni áll. polgári és kereskedelmi iskola tantestülete november hó 27-én tartja ez idei második dalegyesület estélyét, melynek műsora a következő lesz: 1) Sonata Henningtől, zongorakiséret mellett hegedűn előadja Kaczina Pál; 2) »Zúgó folyam, e dő-magány« műdal Schuberttől, énekli Jeszenszky Teofil; 3) Traviata-ábránd, Verdi operájából, zongorán 4 k. előadják Justh Anna és Boldis Ignácz; 4) Értékpapirok és papirpénz, népszerű modorban irta és felolvassa Szilágyi Aladár; 5) La Straniera, Thalbergtől zongorán előadje Velits Ilona; 6) Népdalok: »Volt szeretőm, de már nincsen . . .« »Sikos a hó, szalad a szán . . .« »Hires város az alföldön . . .« énekli Jeszenszky Teofil; 7) a) Duo »Faust« dalműből, Ketteres Durandtól, zongorán s harmóniumon; b) Eurianthe- Ouverture, Webertől, két zongorán előadják Ruprecht Kálmán és Boldis Ignácz. — Kezdete 7 és fél órakor.

A M. K. E. Szittnya Osztály közleménye: A Szittnya hegyre még netalán kirándulni vágyó közönséget van szerencsém értesiteni, hogy a herczegi erdővéd október végével a hegyi őrlakból téli szállására beköltözött és hogy a — különben kiüritett — erdőlak kulcsa alul irottnál kapható; a pavillon kulcsa iránt pedig néhány nappal előbb kellene jelentkezni, mivel ez a szt.-antali erdőhivataltól lenne kérendő. A visszakerült szittnyai emlék könyv tanusága szerint ezen folyamban bejegyzett látogató volt: selmeczbányai és környékbeli 599 m. kir. akadémiai hallgató hazánk különféle tajairól 34 lyceumi és gymnaziumi hallgató különf. tájakról 36, Budapest fővárosi 40, bécsi 6, zólyomi 6, pozsonyi 1, nagyszombati 1, esztergomi 1, békési 1, szepesi 1, turóczi 1, gömöri 1, gráczi 1, klagenfurti 1, ebenthali 1, szileziai 1. Összesen 732, tehát 10 látogatóval több, mint a megelőző évben. Aug. 15-ik a fenséges vendök úr herczeg Coburg Fülöp megnézte a renovált pavillont és teljes megelégedését nyilvánitotta. Ugyan azon alkalommal ő kir. fensége a pavillont saját készüleg lefényképezte, és a szépen sikerült fénykép egy példányával a Szittnya osztályt is megtisztelte. *Id. Tirts Rezső* alelnök.

Bátor vadásznő. B. Réva y urnő nagy kedvelője a vadaszati sportnak s nem egy alkalommal bebizonyitotta, hogy az azzal járó veszélyekkel is meg tud küzdni Mintegy két héttel ez előtt is a kis-selmeczi erdőségekben medvére vadászott s oly szerencsével lőtt ki egy medvére, hogy az mentén leesett. E feletti örömében azonban megfeledkezett arról, hogy még egyszer rálőjön; a medve pedig súlyos sebe daczára felszedte magát s az erdőségben eltünt. Három napig keresték a vadászat után, de mind ez ideig nem tudták megtalálni a medvét, pedig a szerencsés megtalálónak 50 frt jutalom ütné a markát.

Wagner Károlynét, a magyar erdészet körül oly nagy érdemeket szerzett jelesünk özvegyét Selmeczbányán mult vasárnap a részvétnek szép nyilvánitása mellett temették. A boldogult évek óta igazi otthont talált a Szájbély család körében, jó szivüségének nem egyszer adva jelét a »gyermekbarát« »Erzsébet-egylet« stb. felkarolásával. Igazi tisztelet környezte életében s az kisérte sirjába is. Legyen emléke áldott.

Magyar szinpad. A túróczi magyar olvasó egylet és társas kör e hó 12-én a magyar szinpad ügyében rendkivüli közgyülést tartott Lehotzky Lajos elnöklete alatt. A közgyülés folyamán Orosdi Lajos dr. felolvasta az alakulóban levő működelő társaság által elfogadott bizottsági munkalatot, mely különösen a szinpad felállításának tervezetével foglalkozott s azon inditványt foglalta magában, hogy az olvasó egylet vállalkozzék a szini előadások rendezésére. A közgyülés, miután az alapszabályok keretébe beillik, egyhangulag elfogadta az inditványt s miután bejelentetett, hogy a turóczi jótékony nőegyesület hajlandó a szinpadot felállitani, az olvasó egylet választmánya megbizatott, hogy tegye meg a kellő intézkedéseket. A nyomban megtartott választmányi ülés alkalmával a szinügyi bizottság elnökévé Fekete Miklós, tagjaivá Hoffmann Ede, Boldis Ignácz, Orosdi Lajos dr., Jeszenszky Theofil, Derszib Béla és Nagy István választattak meg. E bizottság a szini előadások rendezésében függetlenül intézkedik s csakis pénzkérdések esetén kéri ki a választmány jóváhagyását. E bizottság már megkezdette munkálatát s hisszük hogy a szinpad ünnepélyes megnyitása még a folyó évben megtörténik, miután, mint már emlitettük, a szinpad diszletei Budapesten javában készülnek.

Szinészet Selmeczbányán. E héten a »Peleskei notárius« Molièrenek »Képzelt betege« után e hó 16-án Dumas legujabb remek műve: a »Francillon« került szinre. A közönség fokozódó érdeklődéssel kisérte Francine de Riverolles (Bokodyné) játékát, elragadtatva a sok szép eszme, gyönyörű gondolattól, mint Dumas e szerepben az igazi nőiség, az anyaság védelmére összehalmozott. Bokodyné méltó személyesitője volt Francinának úgy megjelenése mint szép előadása- s játékával. Hogy azok a sokat kifogásolt frivol helyek elmosódtak a szebbnél szebb gondolatok halmazában, egyrészt az ő érdeme is, mert érvényre juttatva a költő mens intentióját a kényes helyeknél nem időzött tovább a kelleténél. A gyakran kitörő helyeslések, tapsok megérdemlettek valának. Sokak kivánságának felelne meg Bokody igazgató, ha e remek művet újra szinre hozná. Mi egyenesen felkérjük erre többek biztató nyilatkozata folytán.

Egyházi zene volt a mult vasárnap a helybeli r. kath. templomban. A tisztán működelőkből álló előadók szép elismerést vivtak ki nemcsak játékukkal, hanem az által is, hogy az istenitisztelet ünnepélyességét nagyban emelték. Egri János egy offertoriumát adták elő, mint már emlitettük szép sikerrel. Az énekrészeket Gruber Vilma és Riszner Mariska kisasszonyok énekelték. E kezdeményezésért minden esetre elismerés illeti Riszner Nándor és Dlhos István urakat.

A selmeczbányai ú. n. »felső major« városi vendéglőnek ujonnan festett s padlózott táncz s ujonnan épített étterme f. hó 13-án igen szép számú s diszes közönség részvétele mellett nyittatott meg. Az élénk hangulatot főleg a polgári dal- és zenekór működése gerjesztette fel, mely nagy tetszés nyilvánitások mellett válogatott 10, é. p. 5 ének, s 5 zenedarabot adott elő. — Az éneket Király Ernő dalköri karmester, a zenét Kellner Aurél, zenekori karmester vezette. Különösen tetszett a Király Ernő, ev. lyceumi tanár s karmester által szerkesztett »Szittnya-induló,« még pedig nemcsak azért, mert az a Selmeczbányán és vidékén előnyösen működő s közelismerésben álló Szittnyaosztályának van ajánlva, s a két, egymás támogatására hivatott egyesületnek eddigi testvéries összetartását még szorosabb kapcsokkal füzi egybe, hanem azért is, mert ez induló lelkesit, tüzelő hatásánál s a mellett lyrai hangulatot is keltő s szende érzésekbe altató dalamosságánál s minden tekintetben jeles szerkezeténél fogva a köztetszést magában véve is megérdemli s szerzőjének kiváló dicséretére valók. A polgári dal- és zenekór pedig ez alkalommal ismét bebizonyitá életrevalóságát, mert mindenki meggyőződhetett, hogy a derék egyesület fára-hatatlan s jeles karmestereinek vezetése mellett feladatának szép sikerrel felel meg, hogy a haladás útján mindinkább előre tör, hogy ennélfogva társadalma méltó s hivatva van a selmeczbányai társadalmi életbe nagyobb lüktető erőt önteni, mit a gyakori estéiyek vendezése által kétségkivül el is fog érni! Ajánljuk is e dicséretes törekvésű s buzgó egyesületet a városi közönség nagybecsü figyelmébe. A rendezett estély lefolyásáról még azt emlitjük meg, hogy azt a dal- és zene harmonikus hangjain kivül még az elmondott pohárköszöntők is élénkitették, melyek közül különösen kiemeljük Szittnyai József városi főjegyzőnek, mint a dalsz enekör elnökének azon köszöntőjét, melyben inditányozá, hogy miután A »felső majori« vendéglő régi külsejét sok tekintetben letette s előnyösen átváltozott, helyén volna, hogy a névváltoztatások eme korszakában hivatásának még nem felelő régi nevéről is lemondana, s azt a magyarosabb hangzású s megfelelőbb »városi vigadó« névvel cserélné fel. Ez inditvány természetesen a jelenvoltak által köztetszéssel fogadtatott el s részünkről is hozzá járulunk, annál is inkább, mert e névváltoztatás 50 kros bélyegbe sem kerül, s a nagy közönség helyes érzéke s köszhasználat által felsőbb engedélyezés nélkül is érvényesül. A többi pohárköszöntök az egyesületre. Szitnyai József elnökre, Király Ernőre, úgy is, mint a dalkör karmesterére, úgy is mint a »Szittnya-induló« szerzőjére, Kellner Aurelre, mint a zenekór karmesterére, a' Szittnyaosztályra s ennek alelnökére Tirts Rezsőre, a hölgyekre, vendégekre, Bernhardt Adolfra, mint a tüzoltó egyesület elnökére, Marschalko Gyulára, mint ugyanezen egyesület parancsnokára, az f. kad. s kereskedő ifjuságra, id. Kachelmann Károlyra stb. hangzottak el. Az ének- s zenedarabok előadása után a jó kedvű fiatalság tánczra perdült, s a czélból működő bandának Laczi czigány volt a karmestere, kinek nótái mellett a mulatság vigan folyt tovább s csak hajnal felé ért véget.

Elhullott ökrök. Szerdán este 16 ökör érkezett Aradmegyéből Ruttkára, de a beállott hidegség, a viz és élelem hiánya miatt már az uton elhullott egy, egyet pedig az állatszemlélő bizottság ott levágatott. Az állatok hivatalos bonczolása másnap történt meg, mely alkalommal semmi ragályos betegség nem konstatáltatott, mert mint már fentebb emlitettük, a hiányos ellátás volt az elhullás oka, a többit tovább szállitottak Trencsénmegyében Andaházy Pál részére.

Beállott a tél még pedig egyszerre s erősen. Ha igy tart az idő, néhány nap mulva megindul a téli sport, a korcsolyázás. A mult évben csak a karácsony után kezdtünk korcsolyázni. A hegyeket vastag hójepel boritja.

Solymosy művész pár e hó 18-án Selmeczbányára érkezett, hol a pályaudvarban mintegy 30 tagból álló küldöttség fogadta. Koller János az akad. ifjuság elnöke szellemes beszéddel üdvözölte, Szikszay István pedig a szintársulat nevében intézett hozzá meleg szavakat. A művészpár 6 előadásra szerződött Bokodyék szintársulatához.

Kimutatás XIII. Leo pápa ő szentsége jubileumára Selmeczbányán és környékén eszközölt gyujtésről. — A tisztelendő apáczák gyüjtése 60 frt 32 kr. Tisztelendő Pintér Károly ur gyüjt. 59 frt 90 kr. Főtiszt. Oldinger Antal ur gyüjt. 58 frt 95 kr. Főtisztl Litassy János és Lindmayer urak gyüjt. 45 frt 30 kr. Storch Szidonia urnő gyüjt. 43 frt 85 kr. Főtiszt. Záhora József gyüjt. 32 frt 83 kr. Főt. Szártorisz Ferencz ur adománya 15 frt. Ipartársulat adománya 11 frt 10 kr. Gymnasiumi gyüjtés 10 frt 76 kr. Kereskedő ifjak gyüjt. 9 frt. Lovag Berks Robertné urnő 8 frt 20 kr. Kincstári tisztviselők adománya 8 frt 5 kr. Városi tisztviselők adm. 7 frt 90 kr. Academiai tanár urak gyüjt. 7 frt 60 kr. Elemi iskolai gyüjt. 4 frt 57 kr. Póstahivatal gyüjtése 3 frt 50 kr. Banka község gyüjt. 5 frt 50 kr. Hegedűs Pálné úrnő 3 frt 5 kr. Academiai ifjak adm. 1 frt 80 kr. Dr. Máltás Károlyné urnő adm. 1 frt 50 kr. Markovits Erzsébet urnő adm. 1 frt. Járásbirósági tisztviselők adm. 30 kr. 3 akademiai hallgató 30 kr. Schmuczer Jánosné urnő 20 kr. Suri Ferencz Anna 10 kr. Szilágyi Malvin 10 kr. Vank Mária 20 kr. — Összesen 400 frt 88 kr. — Azonkivül adományoztak Nagys. Schillinger úr 1 magyar arany. Gubrianszky bankai tanitó úr 1 Mária Therésia tallért. Velics György úr 2 darab remekül készitett gyértyát, értéke 20 frt. A keresztény katolikus Szent Erzsébet nőegyesület bizottmánya 10 méter oltárteritőnek való — Hodrusbányán készült remek csipkét, értéke 35 frt.

Ocsovszky Mária,
a központi (budapesti) pápai jubileum női bizottsága nak selmeczbányai megbizottja.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Árva-Váralja. Még nem volt alkalmunk átolvasni.

J. S. Felső-Stubnyán. Talán már meg is feledkezett rólunk. Kérjük szives igéretének beváltását.

Zsolnára. Nindég szives készséggel veszünk tudomást a szomszéd városok társadalmi mozgalmairól s mennyire tőlünk telik, iparkodunk is azokat előmozditani. Kérjük továbbra is szives tudósitásait.

IRODALOM.

Jókai regényeinek füzetes kiadásából, és pedig most folyó «A három márványfej» czimü regényből Révai testvérek kiadóhivatala (Budapesten, IV. Váczi-utcza 11) most küldte be nekünk a 9—12 füzeteket, melyekkel a regény 2-ik kötete befejezést is nyert. — Most már előttünk a cselekmény egész nagyszerüségében, a bonyodalom a maga mesteri fázisával és van-e valaki, ki nem lázas kivánciasággal várja a folytatást. — E kritikával vegyes regény, a mint az maga a koszorus iró elnevezte, már szerkezeti tekintetben is remekmü és ha hozzáteszszük azt hogy mindaz a szépség megvan ebben is, a mi Jókai minden művét varázshatásúvá teszi, kétszeres érdeklődéssel nézünk a további fejlemények elé. — Alig vettük észre, már két teljes kötet fek-

szik asztalunkon. Tizenkét füzet — 20 krjával — két vaskos kötettel szaporitja könyvtárunkat, melynek ép e regény egyik kiváló diszét fogja képezni. Megint csak a sokszor hangoztatott nézetnek a kifejezése, hogy a mennyire ellenségei vagyunk a füzetekben nem annyira terjesztett, mint a közönségre inkabb ráerőszakolt, selejtes, erkölcs- és idegrontó férczműveknek — ép oly elismeréssel tartozunk Révai testvéreknek, kik a legelső irónknak legszebb alkotásait teszik a legkényelmesebb és legkönnyebb módon megszerezhetőkké. Az ilyen füzetes vállalat haszna kézen fekvő dolog. Nem okoz nagyobb kiadást, a ki előfizet rá alig érzi a terhet és mégis rövid idő alatt egy ugy belbecsre, mint a küldisz tekintetében egyaránt szép és jeles könyvsorozata gyülik össze, a miben ugyanis mindenkinek öröme telik. — A vállalatra legczélszerübb ugy előfizetni, hogy a pénz egyenesen a budapesti kiadókhoz küldetik.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

Mindazok, kik boldogult felejthetetlen nagynénénk özv. Wagner Károlyné f. évi november hó 13-án végbement végtisztességén részvétteljes megjelenésükkel fájdalmainkat enyhiteni szivesek voltak s ezek között különösen az erdőakademiai tanári kar, ifjusági és dalkör, fogadják ez uton is, hálás köszönetünk nyilvánitását azon biztositással hogy kegyeletük ez impozáns jele az elhunyt emlékével szivünkben örökké élni fog.

Az összes rokonok nevében

Selmeczbányán 1887. novemb. 14-én

Wagner Sándor.

Dr. Strausz Adolf sz. állományu honvéd főorvos, lakik a turócz-szentmártoni r. **takarékpénztár épületében**, rendel naponként délelőtt 10—12, délután 3—5-ig. Szegényeknek ingyen.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Faeladási Hirdetmény.

Zólyom vármegyébe bekebelezett Gyetva nagyközség volt urbéres és urbéri birtokkal biró lakósai közhirré teszik, hogy a birtokrendezés alkalmával legelő-illetményül nekik jutott, a m. kir. államvasutak északi vonala krivány-gyetvai állomásától $1^1/_2$ óra járásnyira fekvő erdőterületen található 6026 drb 8483 köbméter 23759 frtra becsült tölgyfatörzs; továbbá 59·86 kataszteri holdon 10677 köbméter 23092 frtra becsült tölgyfa folyó évi **november hó 30-ik** napján a község házában megtartandó magánárverés és ugyanazon napnak délelőtti 12 órájáig benyujtando zárt irasbeli ajánlatok utján, szükség esetén a becsáron alul is, de az eladóknak e tekintetbeni beleegyezési joguk fentartásával el fog adatni akképen hogy előbb az árverés megtartatni és ennek eredménye után a benyujtott zárt ajánlatok fognak felbontatni.

A 4700 frt bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatokban határozottan kiteendő, hogy az ajánlatot tevő alulirott község elöljáróságánál és Knyazoviczky János, zólyomi ügyvédnél betekinthető árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Gyetva, 1887. évi November hó 6-án.

Gyetva nagyközség volt urbéres és urbéri birtokkal biró lakósainak nevében

Osztrihon Máté.
községi biró.

2—3

324 szám / 1887.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a zniováraljai kir. járásbiróság 1953 számu végzése által Chaba la József Körmöcz város polgármestere javára Medved János felső turcseki lakos ellen 204 frt 48 kr. tőke, és ennek 1336 év január hó 1 napjától számitando 6 % kamatai és eddig összesen 18 frt 9 kr. perköltség követelés s járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 300 frtra becsült 1—16 tétel alatti szarvasmarha, lovak, gazd. felszerelvény és szoba targyakból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2677|1887. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Felső Turcseken leendő eszközlésére 1887. év **November hó 21-ik** napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Znión 1887. évi November hó 6.

Szibner.
kir. bir. végrehajtó.

456. szám / 1887.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a liptó szt-miklósi kir. járásbiróság 3197|1887 számu végzése által Neumann Mór végrehajtó javára Zajacz Márton és társai ellen 292 frt 10 kr. tőke, és ennek járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával 1887. évi Augusztus hó 23-án biróilag lefoglalt és 557 frtra becsült Zajacz Mártonnál 1 szekér, 20 mázsa széna 15 szekér trágya és 2 ökör. Michaj Józsefnél 1 szekér, 10 mázsa bükköny, 10 mázsa széna és 2 ökörből álló ingóságoknak nyilvános árverés utján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszinén vagyis Nagy-Babróczon végrehajtást szenvedetteknél leendő eszközlésére, 1887. évi **November hó 24-ik** napján d. e. 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Mindazok, kik az elsőbbségi jogokat vélnek érvényesithetni, keresetciket vagy szóbeli bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt bir. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt L.-Szt.-Miklóson 1887. évi November hó 11. napján.

Felkusházy Boldizsár.
kiküldött birósági végrehajtó.

516 szám / 1887

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhirré teszi, hogy a tettes tsztmártoni kir. járásbiróság 1443 számu végzése által tsztmártoni takarékpénztár végrehajtató javára Velics Adolf s társai ellen 1143 frt s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1400 frtra becsült Bella községben megillető korcsmáltatási joguk 1143 frt tőke, ennek 1882. év September hó 13. napjától járó 7 százalék kamatai és ed ig összesen 36 frt 82 kr. pervégrehajtáskéreti és foganatositási, továbbá 1 frt 60 kr. árverés hirdetési költség erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4178|1887 számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Velics Adolf s társainál Bellán leendő eszközlésére 1887. évi **November hó 28-ik** napjának délelőtt 10 órakor határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881, évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt T.-Szt.-Mártonban 1887. évi November hó 8.

Zsthureczky Jenö.
kir. birósági végrehajtó.

.Máriaczelli gyomorcseppek.

Kitünö hatásu szer a gyomor minden betegségeiben.

Védjegy.

Felülmulhatatlan étvágyhiány, gyomorgyengeség, rosz illatu lélekzet, felfuvódás, savanyu felböfögés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, homok- és darakepzödés, tulságos nyálkakepzödés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgörcs, székszorulás, a gyomornak ételekkel és italokkal való tulterhelése, giliszták, lép-, máj- és aranyeres bántalmak eseteiben. — Egy üvegcse ára használati utasitással együtt 35 kr., kettős palaczk 60 kr.

Központi szétküldés **Brady Károly** gyógyszerész által **Kremsierben** (Morvaország).

Kapható minden gyógyszertárban.

Óvás! A valódi máriaczelli gyomorcseppeket sokan hamisitják és utánozzák. **A valódiság jeléül** minden üvegnek piros, a fenti védjegygyel ellátott borítékba kell göngyölve lennie és a minden üveghez mellékelt **használati utasitáson** meg kell jegyezve lenni, hogy az Kremsierben Gusek Henrik könyvnyomdájában nyomatott.

Valódi minőségben kapható: **Csacza** Rosenfeld F., **Nagy-Tapolcsán** ..., **Trencsénben** Gallner Frigy., **Zsolnán** ... G. **Ruttkán** ... Mór, ... F., **Vág-Besztercén** ... Ant. és Bossányi A. gyógyszertárában. 9—52

Gyors és biztos segély gyomor-bajok és azok következményei ellen.

Az egészség fentartása

egyes egyedül csak a jó emésztés fentartásán és előmozditásán alapszik, mert a jó egészség és a testi és lelki épség e ... Az emésztés ..., a kellő vérvegyités elérésére, a megromlott és hibás ... eltávolitására a legjobbnak bizonyult háziszer, a már évek óta ismeretes s közkedvelt

Dr. ROSA életbalzsama,

mely a leghasznosabb s a leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a legnagyobb gonddal készitve, teljesen megbizhatóan a legjobbnak bizonyult be mindennemü emésztési bántalmaknál, nevezettesen az étvágy-hiány, savanyu felböfögés, a puffadás, émelygés, has- és gyomorfájás, a gyomorgörcs, a gyomornak ételle i tulterhelése, az elnyálkásodás, a vértorlódás, aranyeres bántalom, a női betegségek, bélbajok a rásztkór- és lépkórnál (emésztési zavarok következtében), ez az emésztés összes működésére élénkitőleg hat, tiszta és egészséges vért hoz létre s a beteg testnek előbbeni ereje és egészsége ismét megadatik. Ezen kitünő hatásánál fogva tehát ez máris a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb nép- és házi gyógyszerré vált s általános elterjedésnek örvend.

1 palaczkkal 50 krajczár, dupla üveggel 1 forint.

Több ezer elismerő s dicsérő irat van kitéve szives betekintés végett. — **Bérmentes levélbeli megkeresésekre utánvetel mellett mindenhova megküldetik.**

Óvás! Minden kellemetlen félreértés kikerülése végett felkérem a t. vevőket, mindenütt határozottan csak **Dr. Rosa életbalzsamát** kérni Fragner B. gyógyszertárából Prágában, mivel azt tapasztaltam, hogy némely helyen, ha csak egyszerüen életbalzsamot kérnek s nem teszik hozzá, hogy **Dr. Rosa-féle életbalzsamot**, akármilyen hatásnélküli keverék lesz adva.

Dr. Rosa életbalzsama kapható a főraktárban: **Fragner B** gyógyszertárában »zum schwarzen Adler« **Praga**, Kleinseite Sporngasse sarkán 205. sz. — Budapesten **Török József** gyógyszerésznél. — Pjergen **Pálesch A.** gyógyszerésznél.

Minden gyógyszertár, valamint a füszerkereskedések legnagyobb része raktáron tartja ezen életbalzsamot.

Ugyanitt kapható még:

Prágai egyetemes házi-kenőcs,

biztos és kipróbált szer gyulladások, sebek és daganatok gyógyitására. Biztos sikerrel alkalmazható a nők mell-gyuladása, terjedése és keményedésénél, a gyermek elválasztásánál, genyedésnél, vérdaganatoknál, genyfakadásoknál és pokolvarnál, valamint körömdaganatnál s az ugynevezett körömméregnél a kézen vagy lábon; keményedéseknél, duzzadásoknál, mirigydaganatoknál. szalonna-dagnál. holttetemnél, köszvényes és czúzos daganatoknál; időleges csukló-lobnál, a láb, térd, kéz, csipők; ficzamodásoknál; a fekvéstőli kisebbedésnél; kipállott láb- és tyukszemre; feltört kezek és sömörforma cserepedésnél; rovarcsipések által okozott daganatoknál; régi vagy genyedő sebeknél; tákos daganatoknál; feltört lábaknál és csonthártya-gyulladásnál stb. — Minden gyulladás, daganat, keményedés, duzzadás a legrövidebb idő alatt gyógyittatik, a hol azonban már a genyképződés beállott, a daganat a legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül fölsziva és meggyógyitva lesz.

25 és 35 kros szelenczékben.

Fül-balzsam. A legkipróbáltabb és számos kisérlet által mint legmegbizhatóbb szer ismeretes a nehéz hallás meggyógyitására s a teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére.

1 palaczkkal 1 forint.

3—15

1—10

TICHO BERNÁT

Nem tetsző áru fennakadás nélkül bermentesen visszafogadtatik.

kereskedelmi üzlete

Brünnben, Krautmarkt 18. 62. sz. saját házában

küld utánvétellel:

Minták és árjegyzék ingyen és bermentesen küldetnek.

Egy maradék **brünni posztókelmét** tiszta gyapjuból 3.10 mét. hosszut egy teljes öltözetnek **5 frt.**	Egy maradék **felöltő-kelmét** tiszta gyapjuból 2.10 mét. hosszut egy teljes felöltőnek 8 frt 50 kr.	Tiz méter **terno velourt**, tiszta gyapjuból, 60 cm. széleset, minden divatos szinben 4 frt	Tiz méter karrirozott **ruhakelmét**. 60 cm. széleset, teljes ruhának 2 frt 50 kr.	Egy vég **rumburgi OXFORDOT** moshatót, jó minőségűt, teljes 29 rőf 4 frt 50 kr	Egy vég **zephirt**, a legjobbat s legdivatosabbat jó férfiingeknek és öltözetnek, teljes 30 rőf 6 frt 50 kr.
Egy maradék **Palmerstont** 2.10 méter hosszut, teljes téli kabátnak 5 frt 50 kr.	Egy maradék **Mandarint** tiszta gyapjuból, 2.10 mét hosszut, teljes téli kabátnak 9 frt	Tiz méter **hölgy-kelmét**, tiszta gyapjuból, minden divatos szinben, kétszeres szélességgel **8 frt.**		Egy vég **házi vásznat** $^5/_4$ 29 rőf 4 frt 50 kr. $^6/_4$ 30 rőf 5 frt 50 kr	Egy vég **King-szövetet**. $^5/_4$ széleset, teljes 30 rőf, jobb mint a vászon 6 frt 50 kr.
Egy maradék **stájer Lodent**, 2.5 mét. egy teljes vadászkabátnak 5 frt	Tiz méter **kalmukot** divatos szinűt, moshatót. 60 cm széleset 2 frt 70 kr	Tiz méter Valerie-**flanellt**. moshatót, téli gyapjuból, legujabb szinben 60 cm. szél. 4 frt.	Tiz méter **ruha-BARCHETET**. moshatót, gyönyörű mintákban 60 cm. széleset 3 frt 50 kr.	Egy vég **siffont**, C számut, teljes 30 rőf 5 frt 30 kr, CC. sz. legjobb minőség 6 frt 50 kr.	Egy vég **KANEVÁSZT**, $^5/_4$ széles, 30 rőf, lila 4 frt 80 kr, vászonból 30 rőf, lila, piros 6 frt.
URI **INGEKET**, Klattauit, fehéret vagy szineset I. rendü 1 frt 80 II. rendű 1 frt 20	NŐI **INGEKET** siffonbol himezve 3 darab 2 frt 50 kr.	Tiz métet **Nigger-Lodent**, tiszta gyapjuból, legujabbat őszi és téli ruháknak, kétszeresen széleset **5 frt 50 kr.**		Egy **lótakarót**, 190 cm hosszút, 130 cm. széleset, igen jó minőségűt 1 frt 50 kr.	Egy **téli kendőt** $^8/_4$ hosszút, tiszta gyapjuból 1 frt 50 kr
Tiz tizenkét mt. hollandi **szőnyegmaradékot**, igen tartósat, különböző mintákban 3 frt 60 kr	Egy **ripsz-GARNITURÁT**, mely áll 2 ágy- és 1 asztalteritőből 4 frt 50 kr.	Egy jute-**GARNITURÁT**, mely áll 2 ágy- és 1 asztalteritőből 3 frt 50 kr	**Jute-függönyt**, török mintát, teljesen **2 frt 30 kr.**	NŐI **Jubgyapju-kabátot**, (Jersey), minden szinben, szép szabásut 2 frt	Egy double **velourkendőt**, $^8/_4$ hosszút tiszta gyapjuból 3 frt 50 kr.

Nyomatja és kiadja a turócz-szt.-mártoni magyar nyomda.